

(Дрогобич) говорив про специфіку українського наголосу; *І.Фаріон* зі Львова та *Л.Ткач* із Чернівців представили проблеми престижу української мови у ХХ ст. та особливості перекладів Максима Рильського. *Н.Сологуб* із Києва зосередила увагу на мовному вираженні концепту “Мадонна” в українській літературі, а *С.Богдан* (Луцьк) — на стереотипах мовної поведінки П.Тичини в його епістолярії. *М.Вербовий* (Кривий Ріг) аналізував окремі мовні форми в поетичних текстах В.Свідзінського, *З.Коцюба* висвітлювала зіставну етносемантику в українській та англійській мовах. *Б.Ажнюк* (Київ) піддав критиці мовну політику в сучасній Україні. *Н.Бабиц* (Чернівці) торкнулася аспектів демократизації мовних норм та вульгаризації сучасного мовлення. Її колега *М.Скаб* аналізував особливості зверненої мови в сучасній літературі. *О.Баранівська* (Краків) зупинилась на тенденціях мовлення сучасних українських ЗМІ. На обох секціях ідеї доповідей викликали зацікавлену, а іноді й бурхливу дискусію.

Тематика другого дня конференції переважно стосувалася сучасної літературо- та мовознавчої проблематики. На другій секції промовляли: *Л.Ставицька* (Київ), *Н.Гуйванюк* (Чернівці), *М.Прихода* (Львів). У першій доповіді було проаналізовано український обшцентний лексикон, у другій порушувались проблеми авторської пунктуації, у третій ішлося про “поетику” модернізму в сучасному медійному тексті. В обговоренні порушувались також інші питання, зокрема не обійшлося без дебатові щодо впровадження нового правопису.

Насиченим видався цей день для літературознавців. *С.Кирилюк* (Чернівці) відстежувала парадигму особистості в українській літературі *fin de siècle*, а *Е.Папля* (Краків) поділилася спостереженнями над прозою Ольги Кобилянської. *І.Захарчук* (Краків) з'ясувала опозицію героїв та ворогів в українській мілітарній свідомості, *А.Горнятко-Шумилович* (Щецін) говорила про національний наратив у романі “Жбан вина” Романа Федоріва. Про час і простір в художньому універсумі української поезії йшлося у рефераті *О.Шупти-В'язовської* (Одеса). Атмосферу галицьких дискусій про мистецтво 1920-х років відтворювала у своїй доповіді *Л.Стефанівська* (Варшава). *Є.Сохацька* (Кам'янець-Подільський) окреслила Шевченкіану Івана Огієнка, а *О.Івасюк* спостерігала розвиток українського літературознавства в міжвоєнній Чехословаччині. Аналіз творчості Андрія Кокотюхи в контексті розвитку детективного жанру запропонувала *Т.Мейзерська* (Одеса). На позиції краківських інтелектуалів стосовно українського питання на межі ХІХ—ХХ століть зупинилась *О.Кіх-Маслей* (Краків). *В.Соболь* (Варшава) поділилася роздумами про поетику пізньої прози Валерія Шевчука, а *І.Набитович* (Люблін) представив постмодерний ландшафт української художньої прози з погляду *sacrum*. Засідання завершував виступ *М.Хрусьця* (Краків) про творчість Юрія Андруховича з польської перспективи.

Підводячи підсумки конференції, учасники відзначили продуктивність виступів та дискусій під час дводенного наукового марафону. Адже вдалося не лише обмінятися досвідом та верифікувати окремі ключові проблеми, а й відчутти стратегію наукового пошуку, що визначатиме майбутнє українознавчих студій.

Любов Томчук

ТВОРЧІСТЬ ІВАНА ФРАНКА В ДИСКУРСИВНОМУ ПОЛІ СУЧАСНИХ НАУК

2 листопада минулого року в Інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулася всеукраїнська наукова конференція “Концепція нації у творчості Івана Франка”, приурочена до 150-річчя від дня народження видатного письменника. Найрізноманітніші аспекти художньої творчості та наукової праці Івана Франка, філософія життя і невідомі досі моменти його біографії нині досліджуються провідними українськими вченими з різних галузей гуманітарних наук, які мали можливість представити на конференції результати своїх розвідок, пов'язаних із унікальною постаттю генія української нації.

На конференції розглядалися такі важливі проблеми, як: роль І.Франка в дослідженні історії української літератури та української літературної мови; стильова поліфонія поетичної, прозової та драматургічної, епістолярної спадщини письменника, концепція історичного минулого у творчості І.Франка; діяльність І.Франка-фольклориста, етнографа, редактора, видавця, критика; наукові діалоги І.Франка; проблема перекладів творів І.Франка європейськими мовами; лексичне багатство поезії та прози письменника; особливості синтаксичної організації мови його творів та ін.

Пленарне засідання конференції розпочав директор Інституту філології, завідувач кафедри новітньої української літератури *Г.Семенюк* доповіддю “Слово про Каменяра”. Із доповіддю “Іван Франко: від соціал-демократії до національної доктрини” виступив директор Інституту

літератури НАН України ім. Т.Г. Шевченка *М.Жулинський*, *Т.Гундорова* представила свою працю “Франко і Каменяр: живопоховання і двійництво”. Засідання продовжили виступи *В.Сергійчука* “Іван Франко як український державник”, *М.Ткачука* “Метафізичний концепт образу поета в збірці І.Франка “Semper tigr”, *Р.Радишевського* “Польський інтертекст у творах Івана Франка”, *Т.Кияка* “Іван Франко та українська молодь”.

На конференції працювали секції літературознавча, мовознавча, полоністики, фольклористики, перекладу та суспільних наук. Різномірність тематики доповідей засвідчувала зацікавленість учасників конференції детальним аналізом різнопланових аспектів творчості Івана Франка. Національна проблематика, питання поетики, інтертекстуальності, образної специфіки, сюжетотворчості, жанрології, фольклорних зацікавлень письменника та інші матеріали були представлені для наукового обговорення на секціях.

На двох літературознавчих секціях під керівництвом *Ю.Коваліва* та *А.Гуляка* було представлено велику кількість доповідей. Висновки наукових досліджень літературознавців відчутно розширили обсяг теоретичних знань у галузі сучасного франкознавства. Це, зокрема, доповіді, тематично пов'язані з епістолярною спадщиною (*В.Кузьменко*, *Н.Гаєвська*, *І.Сойко*, *Г.Мазоха*), біблійною інтертекстуальністю (*С.Щербак*), урбаністичними колізіями прози (*О.Мищенко*), літературно-критичними працями І.Франка (*А.Гуляк*), історіософією (*Н.Янкова*), характерологією (*В.Працьовитий*), оцінкою зарубіжною пресою постаті і творчості І.Франка (*М.Наєнко*).

Особливу увагу викликали доповіді викладачів кафедри новітньої української літератури: *Ю.Коваліва* “Нереалізований Іван Франко: трагедія митця у неповній, заангажованій літературі”, *Г.Жуковської* “Протетичні мотиви малої прози Івана Франка”, *О.Ткаченко* “Біблійна символіка поеми Івана Франка “Смерть Каїна”.

У доповіді “Теоретична рефлексія українського fin de siècle у літературно-критичній спадщині Івана Франка” *А.Гуляк* здійснив аналітичний огляд літературознавчих розвідок Івана Франка.

Продуктивною була і робота секції фольклористики, керівники якої *А.Малинська* та *Л.Копаниця* разом з іншими фахівцями провели тривале обговорення доповідей з питань наукової методології та фольклорних студій Івана Франка. У своєму виступі *С.Росовецький* довів спорідненість підходів І.Франка та З.Фрейда до вивчення словесної творчості. Порівняльне дослідження впливів фольклорної традиції на творчість І.Франка та Р.Бернса здійснила *Н.Малинська*.

Дослідницька робота учасників секції мовознавства була спрямована передовсім на виявлення специфіки лінгвістичних принципів художньої мови І.Франка: фонетики та етимології (*Н.Плющ*), діалогічного мовлення (*Т.Вавринюк*), семантичних типів предикативів (*С.Бузіко*), риторичних фігур (*О.Остроушко*).

На секції полоністики під керівництвом *Р.Радишевського* та *Т.Черниш* було презентовано оригінальні розвідки, присвячені проблемам інтертекстуальності польськомовної творчості І.Франка. Німецькомовна наукова спадщина та творчість І.Франка в перекладах різними мовами висвітлювалась учасниками секції перекладу. Це, зокрема, доповіді *Т.Маленької* “Гафіз, Гете, Франко: до проблеми рецепції перської класичної поезії”, *В.Радчука* “І.Франко і перекладознавство: від зародків теорії до підвалин професії”, *Н.Медведовської* “Проблеми перекладу поезій І.Франка німецькою мовою”, *С.Лучканина* “Дослідження творчості Івана Франка і переклади його творів румунською мовою в румуномовній пресі Румунії та України після 1990 року”, *О.Гаєвської* “І.Франко в перекладах японською мовою” та ін.

Багато цікавих питань щодо національної проблематики творчої спадщини І.Франка було порушено науковцями на секції суспільних наук. Учасники цієї секції присвятили свої дослідження ідеї соборності українських земель (*С.Кагамлик*), національного імперативу (*М.Линченко*), народнопоетичного потенціалу (*Л.Сорочук*) у творчості І.Франка.

Значну частину виступів на конференції склали доповіді молодих учених. Доповідь *М.Чорної* “Дослідження Івана Франка “Жіноча неволя в руських піснях народних” та ставлення до жінки серед запорозьких козаків” — одна з найцікавіших серед виступів аспірантів. Традиції дитячої прози у творчості Івана Франка розглянула *Н.Резніченко*; учениця 11 класу Кіровоградської гімназії *А.Сподинок* виступила з доповіддю “Використання жанру притчі у творах Івана Франка”.

150-ту річницю від дня народження Івана Франка відзначали у багатьох містах України та зарубіжжя. Зокрема на міжнародній науковій конференції у Парижі, у штаб-квартирі ЮНЕСКО з доповіддю “Іван Франко і театр корифеїв” виступив професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка *Г.Семенюк*.

Надія Янкова, Олександр Каленченко